

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวรวิทย์ กังคศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔ - ๕/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๑

วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๒๖ หรือไม่

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความสะดวกจากการเวนคืน

โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือเมื่ออสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืนให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง

มาตรา ๒๑๒ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา ๕ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทันทีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าวหรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗ ให้ศาลมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๑ ผู้ที่จะขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ จะต้องเป็นบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น

การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของศาล เว้นแต่การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีในกรณีดังต่อไปนี้ ให้จัดทำเป็นหนังสือ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

(๑) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกแห่งสถานนั้น ๆ หรือนายกรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมาย

(๒) ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการตาม (๒) ให้ส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง หรือกรมพระธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๔๓ หนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ให้ทำเป็นหนังสือราชการ โดยอย่างน้อยต้องระบุนายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ความประสงค์ที่จะให้ศาลดำเนินการ และมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๐ เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย และศาลเห็นว่าเป็นกรณีที่ต้องด้วยมาตรา ๔๑ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป

๓. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔๔ ในคดีที่ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งถูกฟ้องเป็นนิติบุคคล หากข้อเท็จจริงปรากฏว่านิติบุคคลดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นหรือดำเนินการโดยไม่สุจริต หรือมีพฤติการณ์ฉ้อฉลหลอกลวงผู้บริโภค หรือมีการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

และทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจเรียกหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินงานของนิติบุคคลหรือผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นจำเลยร่วม และให้มีอำนาจพิพากษาให้บุคคลเช่นว่านั้นร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่นิติบุคคลมีต่อผู้บริโภคได้ด้วย เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว หรือในกรณีของผู้รับมอบทรัพย์สินนั้นจากนิติบุคคลจะต้องพิสูจน์ได้ว่าตนได้รับทรัพย์สินมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน

ผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลตามวรรคหนึ่งให้ร่วมรับผิดชอบไม่เกินทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้รับจากนิติบุคคลนั้น

ความเห็น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือส่งคำโต้แย้งทั้งสองคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ หรือไม่ เห็นว่าเป็นกรณีที่ศาลจังหวัดพญาส่งคำโต้แย้งทั้งสองคำร้องของจำเลยที่ ๖ และจำเลยที่ ๗ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ ประกอบมาตรา ๒๖ ซึ่งข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งทั้งสองคำร้องเป็นกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ให้รับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งแม้ในคำร้องของจำเลยที่ ๖ และที่ ๗ จะเป็นการร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ ประกอบมาตรา ๒๖ แต่เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของผู้ร้องทั้งสองคำร้องแล้ว เห็นว่า เป็นกรณีที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ได้แย้งเฉพาะพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เท่านั้น อีกทั้งคำโต้แย้งสองคำร้องนี้ศาลจังหวัดพญาจะต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ว่า จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ จะต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่บริษัทจำเลยที่ ๑ มีต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้บริโภค หรือไม่ จึงเป็นกรณีที่ศาลจังหวัดพญาจะใช้เฉพาะพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยทั้งสองโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ต่อศาลจังหวัดพญา และยังไม่มี

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๑ วรรคสาม และมาตรา ๕๐ จึงมีคำสั่งรับคำโต้แย้งทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัย และคำโต้แย้งทั้งสองคำร้องมีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยเป็นประเด็นเดียวกันจึงให้รวมพิจารณาและวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อมาจึงมีว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๒๖ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ เป็นบทบัญญัติอยู่ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ บัญญัติถึงเงื่อนไขในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย และกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง บทบัญญัติดังกล่าวเป็นหลักการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ว่าในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติหรือองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐจะต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานสำคัญประการหนึ่ง คือ หลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี อันเป็นหลักการสำคัญที่มีขึ้นเพื่อควบคุม ตรวจสอบ หรือจำกัดการใช้อำนาจรัฐเพื่อมิให้ตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับแก่ประชาชนตามอำเภอใจ โดยในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนตามหลักการดังกล่าวนี้จะต้องมีความเหมาะสม มีความจำเป็น และได้สัดส่วนหรือมีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับกับสิทธิหรือเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากกฎหมายนั้น และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลและการจำกัดสิทธิดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากการจัดตั้งบริษัทตามกฎหมาย บุคคลธรรมดาสามารถจัดตั้งขึ้นได้โดยง่าย บุคคลที่มีเจตนาไม่สุจริต สามารถทำการจัดตั้งบริษัทได้โดยง่าย เมื่อจัดตั้งบริษัทขึ้นแล้วบริษัทนั้นย่อมเป็นนิติบุคคลอีกคนหนึ่งแยกต่างหากจากผู้จัดตั้ง การแยกกระหว่างนิติบุคคลกับ

บุคคลธรรมดาผู้จัดตั้ง ทำให้กรรมการผู้จัดการ กรรมการบริษัทหรือผู้ถือหุ้นไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำการของบริษัท เว้นแต่ถ้ามีความเสียหายเกิดแก่บุคคลภายนอกซึ่งเกิดจากการกระทำที่ไม่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ หรืออำนาจหน้าที่ของนิติบุคคล ผู้แทนนิติบุคคล หรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลที่ได้เห็นชอบในการกระทำ หรือได้เป็นผู้กระทำการดังกล่าวเสียเอง ต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ได้รับความเสียหายนั้น และผู้ถือหุ้นอาจรับผิดชอบเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือเท่านั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้แล้ว กรรมการผู้จัดการบริษัท กรรมการในบริษัท หรือผู้ถือหุ้น ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของบริษัทต่อบุคคลภายนอกแต่ประการใด

ดังนั้น การเป็นนิติบุคคลแยกออกจากการเป็นบุคคลธรรมดาของบริษัท อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับบุคคลภายนอก หากบริษัทนั้น ๆ ก่อตั้งขึ้นโดยไม่สุจริต โดยฉ้อฉล หรือก่อตั้งขึ้นโดยอุบายหลอกลวงของบุคคลธรรมดา เพื่อปิดความรับผิดชอบของตนเองไปให้นิติบุคคลโดยอาศัยหลักการเป็นนิติบุคคลแยกออกต่างหาก บริษัทจึงเป็นหุ้นเชิด เป็นผู้หลอกลวง เป็นผู้หลีกเลียงการปฏิบัติตามสัญญา ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก หรือบุคคลที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์กับบริษัท และเมื่อมีกรณีฟ้องร้องบังคับให้เป็นไปตามสัญญาผู้ฟ้องคดี ถึงแม้จะเป็นผู้ชนะคดีก็ไม่อาจได้รับการเยียวยาความเสียหายเนื่องจากการยักยอกทรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นประโยชน์ของบุคคลอื่น ทำให้ทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง จึงเกิดความไม่เป็นธรรมในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าหรือบริการ ซึ่งคู่กรณีแต่ละฝ่ายมีอำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน โดยเหตุที่ระบบการควบคุมนิติบุคคลไม่สามารถที่จะควบคุมดูแลให้นิติบุคคลดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่หลอกลวงไม่หลีกเลียงการปฏิบัติตามสัญญาไม่ยักยอกทรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นของบุคคลอื่นทำให้ทรัพย์สินของนิติบุคคลไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องของคุณภาพสินค้าหรือบริการ ตลอดจนเทคนิคการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ ทั้งยังขาดอำนาจต่อรองในการเข้าทำสัญญาเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ทำให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบอยู่เสมอ นอกจากนี้ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น กระบวนการในการเรียกร้องค่าเสียหายต้องใช้เวลาอันนานและสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้บริโภคที่จะต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งไม่อยู่ในความรู้เห็นของตนเอง อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูง ผู้บริโภคจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบจนบางครั้งนำไปสู่

การใช้วิธีการที่รุนแรงและก่อให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้
รับความเป็นธรรม อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สมควรให้มีระบบ
วิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการ
การเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัดและมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค
ขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้า
และบริการให้ดียิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่า การตรากฎหมายนี้มีความประสงค์แก้ไขปัญหาคาความไม่เป็นธรรม
ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าหรือบริการซึ่งคู่ความแต่ละฝ่ายมีอำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน
การบัญญัติมาตรา ๔๔ โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในคดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งถูกฟ้องเป็นนิติบุคคล
หากข้อเท็จจริงปรากฏว่านิติบุคคลดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นหรือดำเนินการโดยไม่สุจริต หรือมีพฤติการณ์
ฉ้อฉลหลอกลวงผู้บริโภค หรือมีการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นประโยชน์ของบุคคล
ใดบุคคลหนึ่ง และทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง เมื่อคู่ความร้องขอ
หรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจเรียกหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลที่มีอำนาจควบคุมการ
ดำเนินงานของนิติบุคคลหรือผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นจำเลยร่วม และให้มี
อำนาจพิพากษาให้บุคคลเหล่านั้นร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่นิติบุคคลมีต่อผู้บริโภคได้ด้วย เว้นแต่ผู้นั้น
จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความดังกล่าว หรือในกรณีของผู้รับมอบทรัพย์สินนั้น
จากนิติบุคคลจะต้องพิสูจน์ได้ว่าตนได้รับทรัพย์สินมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน” บทบัญญัติ
มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง จึงเป็นกฎหมายซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีความเหมาะสมเพื่อให้กระบวนการ
พิจารณาพิพากษาในคดีผู้บริโภคสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการคุ้มครองผู้บริโภคได้ เนื่องจากศาลจำเป็นต้องนำมาใช้
ในการพิจารณาพิพากษา เพื่อความจำเป็นไม่ให้แยกความเป็นนิติบุคคลของบริษัทออกจากบุคคล
ธรรมดา หากบริษัทนั้นๆ ก่อตั้งขึ้นโดยฉ้อฉล หรือก่อตั้งขึ้นโดยอุบายหลอกลวงของบุคคลธรรมดา
การใช้เครื่องมือดังกล่าวเพื่อไม่ให้บุคคลธรรมดาอาศัยสถานะความเป็นนิติบุคคล เป็นหุ่นเชิดหรือ
เครื่องกำบังในการทำความผิดหรือใช้สภาพนิติบุคคลเพื่อปิดบังบุคคลที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง
เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีความสามารถในการต่อสู้คดีน้อยกว่านิติบุคคล อีกทั้งผู้ถือหุ้นจะร่วมรับผิด
กับนิติบุคคลได้ต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่านิติบุคคลนั้นถูกจัดตั้งหรือดำเนินการโดยไม่สุจริต
หรือมีพฤติการณ์ฉ้อฉลหลอกลวงผู้บริโภค หรือมีการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของนิติบุคคลเท่านั้น
โดยผู้ถือหุ้นยังคงมีสิทธินำสืบพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น ศาลจะใช้อำนาจตาม

บทบัญญัติดังกล่าวได้จะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบและระมัดระวังเพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของบุคคลผู้สุจริตจึงเห็นว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่งดังกล่าว เป็นมาตรการทางกฎหมายที่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี นอกจากนี้ ยังไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุในการต่อสู้คดี เนื่องจากภาระหน้าที่ตามที่ยำเลยทั้งสองกล่าวอ้างเมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้บริโภค ซึ่งมีอำนาจในการฟ้องที่น้อยกว่าจะได้รับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดีแล้ว รัฐจึงต้องให้ความคุ้มครองผู้บริโภคตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้นพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

นอกจากนี้ เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลจะต้องมีลักษณะเป็นการกีดกันขัดขวางหรือปฏิเสธอำนาจในการถือครองทรัพย์สินของบุคคล หรือเป็นการจำกัดอำนาจในการถือครองทรัพย์สินให้ลดน้อยลง โดยต้องกระทำต่อตัวทรัพย์สินโดยตรง และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง มิได้เป็นการล่วงละเมิดขอบเขตแห่งสิทธิหรือจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของจำเลยโดยตรง เพราะการต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ของนิติบุคคล และการที่ผู้ถือหุ้นมีหน้าที่พิสูจน์ว่าตนไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำของบริษัท ไม่ใช่การกีดกันขัดขวางหรือปฏิเสธอำนาจในการถือครองทรัพย์สินของจำเลยทั้งสอง หรือเป็นการจำกัดอำนาจในการถือครองหุ้นของจำเลยทั้งสองได้ลดน้อยลงไป สิทธิในการถือครองหุ้นของจำเลยยังคงมีอยู่เช่นเดิม จึงไม่เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของจำเลยแต่อย่างใด ดังนั้น มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๒๖

(นายวรวิทย์ กังสศิเทียม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ